

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

OSKA KOORDINATSIOONIKOGU KOOSOLEK

03. veebruar 2016 nr 2

Tallinn

Algus kell 14.00, lõpp kell 16.00

Juhatas Mart Laidmets, *Haridus- ja Teadusministeerium*

Protokollis Liina Michelson, *Kutsekoda*

Osa võtsid: Toomas Tamsar, *Eesti Töandjate Keskliit*; Sven Kirsipuu, *Rahandusministeerium*; Egle Käärats, *Sotsiaalministeerium*; Reelika Leetmaa, *Eesti Töötukassa*; Mait Palts, *Eesti Kaubandus-Tööstuskoda*; Peep Peterson, *Eesti Ametühingute Keskliit*; Kaupo Reede, *Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium*;

Puudus Riina Viiding, *Eesti Teenistujate Ametiliit TALO*

Kutsutud: Külli All, *Haridus- ja Teadusministeerium*; Anneli Entson, *Eesti Töandjate Keskliit*, Olav Aarna, *Kutsekoda*; Tiia Randma, *Kutsekoda*; Yngve Rosenblad, *Kutsekoda*

PÄEVAKORD

1. Ülevaade OSKA tegevuste hetkeseisust
2. Valdkondliku tööjõu ja oskuste vajaduse analüüsimise ja koolitusvajaduse välja selgitamise meetodika kinnitamine
3. Terviklik ülevaade tööturu olukorrast ja tööjõuvajaduse prognoosi (üldraport) koostamisel üleskerkinud probleemid. Lahendused
4. Valdkondlike raportite kinnitamine koordinatsioonikogus – ajakava ja protsess
5. Järgmise koosoleku aeg

1. OSKA vahepealsete tegevuste ja tulemuste tutvustamine

Mart Laidmets tegi sissejuhatuse ja viitas sellele, et üldraporti koostamine osutus oodatust keerulisemaks. Üldraporti aluseks olevas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi (MKM) tööjõuvajaduse prognoosis arvestatakse eelkõige tööjõu asendusvajadust, tulevikutrendid on kajastatud väga konservatiivselt.

Tiia Randma selgitas lähemalt üldraporti koostamise tegevusi. Detsembris saadeti tööversioon kriitilistele lugejatele (Siim Raie, Aune Valk, Heli Aru, Ene-Margit Tiit, Mati Heidmets, Guido Viik, Maris Lauri, Külli All) ja tagasiside alusel kirjutati lühemaks osa „Ülevaade tööturust ning tööjõuvajadusest“. MKM prognoosi edasiarendusega jätkatakse koos MKM-iga märtsi alguses, kus plaanis „julgemate“ stsenaariumide lisamine prognoosi mudeli eeldustesse ja koolitusvajaduse peatüki täiendamine 2 stsenaariumiga.

Koos ekspertidega arendatakse edasi tulevikutrendide peatükki, et senisest enam tuleks välja trendi mõju töökohtadele ja oskuste vajadusele. Eesmärk on selle baasil koostada laiale lugejaskonnale mõeldud üldhariv ülevaade trükisena.

Teiste tegevuste ülevaadet vaata täpsemalt lisast 1.

2. Valdkondliku tööjõu ja oskuste vajaduse analüüsimise ja koolitusvajaduse välja selgitamise meetodika kinnitamine

Yngve Rosenblad tutvustas OSKA meetodika erinevaid aspekte.

OSKA valdkondliku tööjõu ja oskuste vajaduse ning nn „tööturu koolitustellimuse“ välja töötamise meetodika arendamist alustati 2014. aastal Riigikantselei tellimusel. Centari ja Interacti poolt koostatud meetodika (vol 1.0) kirjeldas põhikutsealade määratlemise, nende kasvamise/kahanemise ja enamlevinud õpiteede väljaselgitamise. See sai sisendiks Kutsekojas 2015. aastal alustatud tööle, kus uute teemadena lisati meetodikasse (vol. 2.0): taustategurite kirjeldus (majandus- ja hõivenäitajad), valdkonna

tulevikusuundumuste analüüs, MKM tööjõu prognoosi valideerimine, koolituspakkumise analüüs, tööjõuvajaduse ja koolituspakkumise võrdlus, ettepanekud ja soovitused (nn tööturu koolitustellimus). 2015 aastal piloteeriti uue meetodika rakendumist kolmes majandusvaldkonnas, mille tulemusi arvestades täiendati ja täpsustati meetodikat pidevalt. Valdkondade piloteerimisel tuli muuhulgas olulise kitsaskohana välja statistika puudulikkus. Meetodika teksti on kriitiliselt üle lugenud retsensendid¹ ja üldhinnangu järgi on see usaldusväärne ja teostatav.

Lõppjärelendusena võib öelda, et meetodika täidab seatud eesmärgi ning võimaldab hinnata valdkonna tööjõu- ja oskuste vajadust. Oluline on meetodikat edaspidi täiendada nendes protsessi osades, mis praegu ei ole veel ellu rakendunud. Tööjõuvajaduse täpsemaks prognoosimiseks tulevikus on vaja ajakohasemat detailset hõivestatistikat ametialati.

Vt täpsemalt lisa 1.

Ettepanek:

- kinnitada meetodika versioon 2.0 ja edaspidi kavandada kord aastas täiendatud meetodika arutelu ja kinnitamine koordinatsioonikogus;
- viia valitsuskabineti arutelule ajakohase detailse hõivestatistika vajaduse teema (näiteks töötamise registrisse (TÖR) või mõnda teise aruandluse vormi täiendava mooduli lisamine, et saada täpsemaks prognoosimiseks ajakohast hõivestatistikat);
- ühtlustada ja seostada õppekavade liigitused kutse- ja kõrghariduse tasemel (õppekavarühm, õppekavagrupp, õppekavade rühm).

Arutelu

Arutati kuidas saada registripõhiselt ajakohasemat detailset hõivestatistikat ametialati. Välja pakutud TÖR-i täiendamine vajab läbirääkimisi, sest see on Maksu- ja Tolliameti maksudega seotud infot koondav register, mille andmed on aluseks töötamisega kaasnevate sotsiaalsete tagatiste (ravikindlustus, töötuskindlustushüvitis jne) määramisel ja seda ei olda veel valmis siduma statistika kogumisega. Üksmeelel oldi, et ametialast infot on vaja koguda registripõhiselt analüüsimiseks, sest 2011. aasta rahvaloenduse aegne ametite statistika on juba praegu vananenud. Konkreetne andmete kogumise koht vajab veel täpsustamist ja nn statistiline koormus ettevõtjale ei tohi tõusta. Alternatiivina tõstati isikupõhine andmete kogumine tuludeklaratsioonis või ettevõtjapõhine andmete kogumine majandusaasta aruannetes.

2.1 „Tööturu koolitusvajaduse seire- ja prognoosi meetodika“ versioon 2.0 dokumendi kinnitamine

Hääletuse tulemused:

- poolt hääletas 8 liiget
- vastu ei hääletatud

2.2 Viia valitsuskabineti arutelule ajakohase detailse hõivestatistika vajaduse teema (näiteks TÖR-i, tuludeklaratsiooni või majandusaasta aruandesse täiendava mooduli lisamine, et saada täpsemaks prognoosimiseks ajakohast hõivestatistikat). Ettepanek on lisada ametiala tunnus mõnda olemasolevasse andmekogumise vormi.

Hääletuse tulemused:

- poolt hääletas 8 liiget
- vastu ei hääletatud

2.3 Ühtlustada ja seostada õppekavade liigitused kutse- ja kõrghariduse tasemel (õppekavarühm, õppekavagrupp, õppekavade rühm).

Hääletuse tulemused:

- poolt hääletas 8 liiget
- vastu ei hääletatud

¹ Tatjana Kiilo, Aune Valk (HTM), Siim Krusell (Statistikaamet), Mari Rell (Praxis)

Otsus

2.1 Kinnitada „Tööturu koolitusvajaduse seire- ja prognoosi metoodika“ versioon 2.0.

2.2 Viia valitsuskabineti arutelule ajakohase detailse hõivestatistika vajaduse teema (näiteks TÖR-i, tuludeklaratsiooni või majandusaasta aruandesse täiendava mooduli lisamine, et saada täpsemaks prognoosimiseks ajakohast hõivestatistikat). Ettepanek on lisada ametiala tunnus mõnda olemasolevasse andmekogumise vormi.

2.3 Ühtlustada ja seostada õppekavade liigitused kutse- ja kõrghariduse tasemel (õppekavarühm, õppekavagrupp, õppekavade rühm).

3. OSKA üldraport. Koostamise käigus üleskerkinud dilemmad, lähteülesande täpsustamine ja poliitilist otsustamist vajavad teemad.

Olav Aarna ettekanne.

OSKA programmi lähteülesanne on koostada igal aastal terviklikku tööjõu ja oskuste vajadust ning tööjõu pakkumist ja demograafilist situatsiooni arvestav „tööturu koolitustellimus (edaspidi koolitusvajadus)“.

2015. aasta üldraporti koostamisel lähtusid OSKA arendajad järgmistest eeldustest: i) tööturu koolitusvajaduse koostamisel on võimalik kasutada MKM-i tööjõuvajaduse prognoosi ja hõivatute haridusjaotust 2011. aastal; ii) tööturu oskuste vajaduse kirjeldus tugineb seda vajadust mõjutavate tulevikutrendide analüüsil ning ekspertide hinnangutel. Raporti koostamisel lähtuti nõunike kogus kokku lepitud väljundinfo struktuurist, millest johtuvalt üldraport annab ülevaate Eesti tööturu olukorrast, tulevikuarengutest, tööjõuvajadusest ning sellest tulenevast koolitusvajadusest.

Küsimus on, kuidas prognoosida ja suunata koolituspakkumist nii, et saavutada soovitud majanduslik (ja sotsiaalne) seisund teataval hetkel tulevikus?

Järeldused:

- MKM-i prognoosimudeli alusel on võimalik prognoosida koolitusvajadust, mis katab olemasoleva majandusmudeli tööjõu asendusvajaduse, st taastoota tänast majandusstruktuuri ja –mudelit (konservatiivne stsenaarium);
- MKM-i tööjõuvajaduse prognoos ning sellest lähtuv koolitusvajadus ei peegelda piisavalt Eestit mõjutavaid globaalseid arenguid, tööturгу mõjutavaid tulevikutrende ning Eesti arengukavades kokkulepitut;
- tööjõu- ning oskuste vajadus ja tööturu koolitusvajadus lähema 10 aasta vaates peab tulenema Eesti majanduse soovitud tulevikuseisundist. Selline kokkulepe Eestis täna puudub.

Soovitused OSKA üldraporti arendamiseks:

- On vaja metoodikat Eesti majanduse soovitud tulevikuseisundi hindamiseks või prognoosimiseks – kes teeb?
- OSKA raames on realistlik lahendus:
  - Arendada edasi ja täiendada MKM-i prognoosimudelit ning ühendada see OSKA valdkondliku analüüsi ja prognoosi mudeliga
- Selleks, et täpsemalt prognoosida senise majandusmudeli ja -struktuuri jätkumisest tulenevat terviklikku tööturu koolitusvajadust on vaja omada ajakohast hõive statistikat ametialati.

Arutelu

Eesti tuleviku prognoosimiseks on välja töötatud erinevaid strateegiaid (Eesti ettevõtluse kasvustrateegia 2014-2020, Eesti teadus- ja arendustegevuse ning innovatsiooni strateegia 2014-2020, Arengufondi strateegia ja nutika spetsialiseerumise projekt), kuid nende eesmärgid on vaja realiseerida. Puudub ühtne arusaam, kuhu Eesti majandus peab liikuma.

Sellise ettevaatamisega tegeleb MKM ja ka mehhanismid on kokku lepitud. On lühiajaline vaade ja pikaajalisem vaade. Nutikas spetsialiseerumine on pikemaajalisem vaade ja siit on võimalik tekitada seos OSKA-ga.

Küsimus on, kuidas tulevikuvajadus viia koolitustellimuse vaatesse ja kui palju me koolitustellimusega saame protsesse mõjutada, kuivõrd me suudame koolitustellimuse muutusega majandust muuta ja kas me pigem tegeleme majanduse juhtimisega või jookseme järele.

Nõustuti, et andmete puuduse tõttu üldraportis iga-aastast numbrilist koolitustellimust ei ole võimalik koostada. Anda saab suunised, mille järgi on võimalik teha laiemad valikud.

Üldraportit käsitleda nõnda, et seda on võimalik kasutada eraldi osadena, mida on võimalik esitada erinevatele osapooltele ja huvigruppidele.

4. Valdkondlike raportite kinnitamine koordinatsioonikogus – ajakava ja protsess

IKT ja Majandusarvestuse valdkondliku raporti kinnitamise aeg eksperdikogus on 17.-19. veebruar, koordinatsioonikogule saadetakse märtsi esimesel nädalal.

Metsanduse ja puidutööstuse valdkondliku raporti kinnitamise aeg eksperdikogus on 1.-3. märts, koordinatsioonikogule saadetakse märtsi teisel nädalal.

Valdkondlikest raportitest tehakse kokkuvõtted, mis trükitakse. Raporti täistekst kujundatakse ja on kättesaadav internetis.

Koordinatsioonikogule saadetakse nii raporti lühiversioon koos põhisõnumitega kui ka raporti täistekst. Järgmisel koosolekul keskendutakse eelkõige lühiversioonidele (sh olulised sõnumid koos infograafikaga) ja ettepanekutele koolituspakkumisse (sh taseme, täiendus- ja ümberõpe).

Eelnevalt paluda Haridus- ja Teadusministeeriumilt numbriline tervikpilt senise koolituspakkumise kohta. Tööjõuvajaduse kasv ei tähenda automaatselt õppekohtade kasvu. Näiteks IKT-s ilmnes, et sisseastujate arv ületab nõudluse arvu, kuid lõpetamiseni jõuab nt tarkvara arenduses ainult 40% alustajatest. Seega probleemi koht on katkestamises, mitte õppekohtade juurde loomises. Võimalus on ka täiend ja ümberõppes ning oluline on fookuses hoida elukestvat õpet tervikuna.

5. Järgmise koosoleku aeg

Järgmine koosoleku aeg on 30. märtsil kell 11.00-13.00.

OSKA avakonverents toimub 20. aprillil kell 9.30-16.30 Tallinnas Mektorys.

Lähtudes Kutseseaduse § 7¹ -st

OTSUSTATI:

2.1 Kinnitada „Tööturu koolitusvajaduse seire- ja prognoosi metoodika“ versioon 2.0.

2.2 Viia valitsuskabineti arutelule ajakohase detailse hõivestatistika vajaduse teema (näiteks TÖR-i, tuludeklaratsiooni või majandusaasta aruandesse täiendava mooduli lisamine, et saada täpsemaks prognoosimiseks ajakohast hõivestatistikat). Ettepanek on lisada ametiala tunnus mõnda olemasolevasse andmekogumise vormi.

2.3 Ühtlustada ja seostada õppekavade liigitused kutse- ja kõrghariduse tasemel (õppekavarühm, õppekavagrupp, õppekavade rühm).

Koosoleku juhataja
Mart Laidmets

Protokollija
Liina Michelson